



PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2018/19

Destinace (země, město): Moskva, Ruská federace

Jméno, příjmení: Mgr. Růžena Henkrichová

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav):

Moskevská státní univerzita M. V. Lomonosova, Filologická fakulta, katedra slovanské filologie

Český jazyk na MSU

V ak. roce 2018/19 se český jazyk se vyučuje jako povinný předmět v rámci 3 oborů: **bohemistika, matematická a počítačová lingvistika a rusistika** – denní oddělení (magisterské a bakalářské studium). Po ukončení studia je vydán vysokoškolský diplom v oboru český jazyk a literatura, ruský jazyk se znalostí českého jazyka a matematika a počítačová lingvistika se znalostí českého jazyka.

Obor bohemistika zahrnuje jazyk, literaturu, reálie, odborný překlad, slovanské literatury, cizí jazyk – angličtina nebo němčina + od 3. ročníku 2. slovanský jazyk – srbština nebo polština. Bohemistika se jako hlavní obor studuje ve 4. ročníku (6 studentů) – denní oddělení (bakalářský studijní program).

Obor český jazyk se také vyučuje jako první cizí jazyk v kombinaci s oborem matematická a počítačová lingvistika v bakalářském studijním programu. Zahrnuje předměty čeština jako cizí jazyk, odborný překlad, reálie, domácí četba.

V magisterském stupni vzdělání se čeština vyučuje v oborech slovanská literatura a ruský jazyk a literatura.

Výuka na **denním oddělení** je od pondělí do soboty od 9.00 do 18.00 (výuka trvá 4 roky - **bakalářské studium**).

Výuka na **večerním oddělení** je od pondělí do pátku od 16.20 do 21.10 (výuka trvá 5 let - **bakalářské studium**). V letošním ak. roce studium na večerním oddělení nebylo realizováno.

Magisterské studium trvá 2 roky a je realizováno pouze jako **denní studium**.

Lektor vyučuje na denním oddělení (bakalářský studijní program), vede konverzaci v českém jazyce a předmět čtení domácí četby ve 4. ročníku denního oddělení (v oborech bohemistika a matematická a počítačová lingvistika). V 1. a 2. ročníku magisterského studijního programu lektor vyučuje konverzaci v českém jazyce.

V roce 2008 vznikla filiálka **Moskevské státní univerzity v Baku (Ázerbajdžan)**. Součástí MGU Baku je i filologická fakulta. Na Filologické fakultě MGU v Baku je vyučována čeština v kombinaci s anglickým jazykem v magisterském studijním programu. Filologická fakulta Moskevské státní univerzity M. V. Lomonosova zajišťuje výuku na FF MGU v Baku personálně. V praxi to vypadá tak, že z katedry slovanských jazyků odjíždí na 1 měsíc jeden učitel a vyučuje český jazyk – celkem 3–4 učitelé za semestr. Pokud do Baku odjede učitel praktického českého jazyka, lektor zastupuje kmenového učitele na domácí univerzitě v Moskvě ve všech ročnících.

Lektor na filiálku Moskevské státní univerzity v Baku nejedí, protože je zaměstnán na základě mezistátní (bilaterální) smlouvy mezi ČR a Ruskou federací.

<http://www.msu.az/faculties/filologicheskiy/>

Krátký přehled

Bakalářské studium:

bohemistika 4. ročník - (denní oddělení)

matematická a počítačová lingvistika 4. ročník - (denní oddělení)

Magisterské studium:

rusistika 1. ročník (3 skupiny, denní oddělení)

slovakistika 2. ročník - 2 studentky (denní oddělení)

Věk studentů se pohybuje mezi 17-21 lety (bakalářské studium) a 21-23 lety (magisterské studium).

Organizace výuky

Zimní semestr: 1. 9. 2018 do 20. 12. 2018

Zápočtový týden: od 21. 12. do 29. 12. 2018

Zkouškové období od 3. 1. do 25. 1. 2019

Letní semestr: 7. 2. 2019 do 18. 5. 2019

Zápočtový týden: 20. 5. do 31. 5. 2019

Zkouškové období od 1. 6. do 25. 6. 2019

Podmínky pro výuku

Celkem na katedře slovanských jazyků působí 29 pedagogů, 7 zahraničních lektorů, 2 sekretářky.

Katedra má k dispozici pouze dvě místnosti – jedna je sborovna, druhá je pracovna vedoucí katedry a sekretářek. Na katedře má lektor k dispozici telefon, kopírku (často nefunguje). Samostatná učebna pro výuku českého jazyka není, ale na fakultě je k dispozici hodně učeben, kde je základní vybavení (bez techniky, často bez zásuvek). Pokud lektor chce používat třídu s veškerým technickým vybavením (tzv. jazykovou laboratoř), musí o tuto třídu písemně požádat na začátku každého semestru.

Lektor kromě samostatné výuky organizuje vánoční večírek, představení k svátku Slovanského písemnictví, filmový klub, překlady a tlumočení na oficiálních akcích, organizuje a aktivně se účastní státní zkoušky z českého jazyka, a to písemné i ústní části (účast v komisi). Pro studenty vypisuje konzultační hodiny.

Akce studentů bohemistiky a úspěchy moskevské bohemistiky

Studenti bohemistiky mimo výuku organizují různé akce propagující český jazyk. V letošním akademickém roce zorganizovali Vánoční večírek či Večer české písně. Dále se studenti bohemistiky MGU zúčastnili celoruské překladatelské soutěže pro studenty ruských VŠ, kterou organizovalo České centrum v Moskvě. Současní studenti bohemistiky získali vítězná místa:

1. místo Anna Lobanova (4. ročník bakalářského studia), matematická a počítačová lingvistika
2. místo Natalia Koroleva (1. ročník magisterského studia), rusistika
3. místo Olga Kuklik (4. ročník bakalářského studia), matematická a počítačová lingvistika

V letošním akademickém roce 2 skupiny ukončily studium v bakalářském studijním programu. Většina studentů oborů bohemistika a matematická a počítačová lingvistika bude pokračovat ve studiu bohemistiky v magisterském studijním programu. V prvním přijímacím kole v květnu 2019 uspělo celkem 6 studentů, další kolo bude v srpnu 2019.

Ve dnech 28. - 29. 11. 2018 se na Moskevské státní univerzitě M. V. Lomonosova konala mezinárodní vědecká konference *Slovanský svět: jazyk, literatura, kultura*. Konference byla věnována stému výročí narození přední ruské (sovětské) bohemistky A. G. Širokovové a 75. výročí založení katedry slovanské filologie FF MSU.

Spolupráce s ostatními organizacemi

Lektor aktivně spolupracuje s ostatními univerzitami, kde se vyučuje čeština, např. s Moskevským státním institutem mezinárodních vztahů MZV Ruské federace (MGIMO), s Diplomatičnou akademií MZV Ruské federace.

Historie bohemistiky

Čeština se jako obor na FF MSU na katedře slovanských jazyků studuje od roku 1943, v 2016 byla bohemistika poprvé otevřena jako magisterský program. Kromě češtiny se zde studují další slovanské jazyky – bulharština, chorvatština, slovinština, slovenština, srbština, makedonština, ukrajinština, polština,

běloruština, lužická srbština. Obor bohemistika se otevírá každé dva roky, obor český jazyk a ruský jazyk se dříve otevíral jednou za 5 let, v současné době si studenti častěji vybírají češtinu k oboru ruský jazyk a literatura.

Pedagogický sbor

Sekce českého jazyka a literatury je tvořena 4 vyučujícími. Vedoucí sekce je profesorka **V. F. Vasiljeva** (specializace český jazyk – morfologie, lexikologie, slovo tvorba, stylistika), dále docent **A. I. Izotov** vede specializované předměty, např. český národní korpus, **N. V. Vorobjova** (praktický český jazyk), docentka **E. N. Koftunova** (česká literatura 19. stol., 20. stol., realie ČR).

Učební materiály

K výuce praktického českého jazyka se v 1., 2. a 3. ročníku používá *Učebnik cheshskogo jazyka*, (1. a 2. díl) A. G. Širokovové, dále *Cvičení z gramatiky a lexikologie* (1. a 2. díl) od A. Trnkové (hlavní učebnice), dále užíváme řadu učebnic, které byly vydány na FF UK v Praze. Ve vyšších ročnících se pracuje s aktuálními publicistickými texty a pořady (zdroje jsou www.idnes.cz, www.lidovky.cz, www.czechtourism.cz, www.ceskatelevize.cz). Studenti 4. a 5. ročníku se věnují především politickému překladu, dále překladu právních textů.

Ubytování a životní podmínky

Lektor oficiálně bydlí v hlavní budově MSU, na koleji. Má právo jen na jednu místnost a o sociální zařízení se musí dělit se svým spolubydlícím (v mém případě je to lektorka z Bulharska). Pokoj je bez kuchyně a disponuje pouze základním vybavením (skříň, stůl, židle, polička na knihy, postel). Ubytování na univerzitě je v průběhu akademického roku zdarma, v období letních prázdnin (červenec, srpen) lektor za ubytování platí. Podmínky na koleji jsou velmi skromné. Přístup na kolej je omezený – lektor neustále musí u sebe nosit propustku, návštěvy se mohou zdržovat pouze do 23 hodin, lektor si může pozvat pouze 2 hosty denně, více není podle kolejního řádu povoleno. Návštěva příbuzných se taky nepovoluje. Prostor na koleji je 24 hodin denně monitorován kamerovým systémem a na každém patře se nachází ochranka, která hlídá bezpečnost na koleji. Bydlení na koleji má i své plusy – cesta na pracoviště trvá asi 15 minut pěšky. V hlavní budově MSU se nachází celá řada obchodů, pošta, bazén, restaurace, prádelna, jídelny, restaurace, muzeum aj.

Lektor má možnost pronajmout si byt, ale vzhledem k moskevským cenám to není možné. Ceny za byt v Moskvě se pohybují od 1000 euro do 10 000 euro za měsíc. Záleží na lokalitě, dostupnosti metra, na velikosti aj.

Rady a doporučení

1) Velmi vhodná je samostatnost a znalost ruského jazyka. S angličtinou na lektorát jezdit nedoporučuji. Na pracovišti se lektor domluví česky, ale veškeré podklady pro pracovní smlouvu, vízum si lektor musí

vyřizovat samostatně.

2) Běžná je přítomnost policie, ochranky a dochází k častým kontrolám dokladů, osobních věcí na univerzitě a na koleji, ale i na jiných veřejných místech (metro, divadla, nádraží aj.).

3) Je potřeba si zvyknout na poplachová cvičení (hlavně v noci a v zimních měsících).

4) V okolí univerzity se potulují psi, často ve smečkách, které jsou často agresivní a napadají studenty (v roce 2014 byla psí smečkou napadena jedna studentka z ČR).

Od r. 2015 musí většina cizinců, kteří chtějí na území Ruské federace pracovat, složit zkoušku z ruského jazyka a z reálií. MSU zatím tuto zkoušku při nástupu do zaměstnání nepožaduje, ale je otázkou času, kdy ruské univerzity začnou složení takové zkoušky vyžadovat. Nicméně každý lektor by měl studovat ruský jazyk a MSU kurzy ruského jazyka poskytuje pro všechny zahraniční lektory zdarma.

Život v Moskvě má i celou řadu plusů, např. obchody, lékárny, kavárny jsou otevřeny non-stop, dobře fungující metro, ale bohužel přeplněné. Za negativa považuju časté dopravní zácpy na moskevských ulicích, problémy s parkováním apod.

Informace o destinaci

Ruskou federaci tvoří 85 subjektů - 22 republik, 3 města federálního významu (Moskva, Sankt Petěrburg, Sevastopol), 9 krajů, 46 oblastí, 1 autonomní oblast (Židovská autonomní oblast), 1 pronajímané teritorium (město Bajkonur v Kazachstánu), 7 federálních okruhů a 1099 měst. Všechny subjekty Ruské federace (regiony) jsou rozděleny do sedmi federálních okruhů: Centrální, Jižní, Severozápadní, Dálnovýchodní, Sibiřský, Uralský, Povolžský, Severokavkazský federální okruh.

Hlavní město Moskva je samostatným subjektem Ruské federace, administrativním centrem Centrálního federálního okruhu a Moskevské oblasti. Jedná se také o ekonomicky nejsilnější oblast Ruské federace. Je politickým, hospodářským a kulturním centrem země a jedním z největších měst v Evropě. Mají zde sídlo všechna ministerstva, federální úřady, významné firmy a je zde také sídlo patriarchy ruské pravoslavné církve. Město má jeden z nejrozsáhlejších dopravních systémů na světě.

Moskva 28. června 2019

Mgr. Růžena Henkrichová